

Nr 833

Av herr **Kollberg m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 153, angående vissa åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område, m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 153 har — i anledning av Sveriges anslutning till Europeiska frihandelssammanslutningen — föreslagits ett utjämningsförfarande i avsikt att tillverkarna av vissa varor skall från och med den 1 juli 1960 få tillgång till de viktigaste jordbruksråvarorna till världsmarknadspris.

Såsom framgår av propositionen har emellertid något utjämningsförfarande icke föreslagits för malt- och läskedrycksindustrien. Såsom skäl härför har beträffande *läskedrycker* anförts att nuvarande tull från svensk sida hos frihandelssammanslutningen anmälts som finanstull och därför icke behöver avvecklas samt beträffande *maltdrycker* att nuvarande tull delvis anmälts som finanstull och att råvarufördyringen till följd av jordbruksregleringen blir förhållandevis obetydlig.

I motionen II: 638 till årets riksdag har understrukits vikten av att gränsdragningsfrågorna inom livsmedelsindustrien behandlas med all skyndsamt. I motionen har i denna fråga anförts bland annat:

Vi tänker då mindre på den självklara vikten av att livsmedelsindustrien på ett tidigt stadium får kännedom om vilka faktiska förutsättningar som kan finnas för olika tillverkningsgrenar att fortbestå och utvecklas i vårt land. Än betydelsefullare är det att vi, innan avvecklingen av handelshindren börjar den 1 juli i år, har satt i verket det system, som skall eliminera råvarukostnadsfördyringen för den svenska livsmedelsindustrien. Det skulle visserligen kunna anföras att den första avtrappingen av tullar med 20 % sannolikt icke utsätter vår livsmedelsindustri för avgörande svårigheter. Men det är uppenbart att våra möjligheter att längre fram under övergångsperioden införa ett system för eliminering av kostnadsfördyringen kan komma att starkt beskäras eller omintetgöras, om övriga EFTA-länder under tiden investerat kapital för att bearbeta den svenska marknaden och kanske redan lyckats att etablera en regelbunden anseelig export av vissa livsmedelsprodukter hit med hjälp av här berörda speciella förmånsställning i form av lägre råvarukostnader. Av den orsaken synes det oss ofrånkomligt att frågan löses under denna riksdag.

I utrikesutskottets utlåtande nr 2 i anledning av propositionen om Sveriges anslutning till konventionen angående upprättande av Europeiska frihandelssammanslutningen har i anslutning till ovannämnda motion II: 638

anförts, att särskilda problem i råvaruhänseende skapats för vissa delar av livsmedelsindustrien. Utskottet har i utlåtandet understrukit det föreliggande spørsmålets betydelse och uttalat det önskvärda i att resultatet av pågående överläggningar i frågan bleve innan årets riksdag avslutades underställt densamma.

Nu förevarande proposition i vad den angår malt- och läskedrycksindustrien grundar sig på ett av statens jordbruksnämnd upprättat förslag, som dock icke omfattar något utjämningsförfarande för nämnda industri.

Det bör emellertid observeras, att *jordbruksnämndens råd enhälligt* förordat, att frågan redan till den 1 juli i år borde lösas jämväl för malt- och läskedrycker.

Vid behandlingen inom den till kommerskollegium knutna särskilda delegationen för frihandelsfrågor har särskilda ledamöter avgivit separat yttrande och bland annat anfört, att bärande skäl saknas för ett uppskov, då de berörda företagen inom livsmedelsindustrien härigenom kan komma att ogynnsamt påverkas av konventionens ikraftträdande.

Att jordbruksnämnden och Kungl. Maj:t icke nu ansett sig böra föreslå ett utjämningsförfarande även för malt- och läskedrycker synes såsom ovan antytts främst ha motiverats med att för läskedryckernas del några förändringar i nuvarande tullsatser icke inträder vid EFTA-avtalets genomförande samt att det kvarvarande tullskyddet för maldrycker även efter den 1 juli alltjämt är högt i förhållande till råvarufördyringen.

Anledningen till att *läskedryckerna* — för vilka de högre råvarukostnaderna medför en fördyring som är så avsevärd som närmare 13 % på priset ab fabrik — icke vidkännes någon tullminskning är att nuvarande tull är en ren finanstull svarande mot den inhemska produktbeskattningen. Något tullskydd i egentlig mening har industrien sålunda icke åtnjutit. Det i propositionen anförda skälet, att någon förändring icke inträder i samband med EFTA-avtalets ikraftträdande, är därför riktigt endast från rent formella synpunkter.

EFTA-avtalet förutsätter emellertid en vidgad internationell handel, och det ligger i sakens natur att man måste räkna med att dess ikraftträdande föranleder ändrade förhållanden. Den belastning genom högre råvarupriser, som sålunda hittills icke medfört några avsevärda olägenheter, kan hädanefter förväntas få en helt annan betydelse.

Vad nu sagts kan i lika hög grad anföras beträffande *maldryckerna*, för vilka tullskyddet i Sverige är mycket lågt i förhållande till konkurrentländernas. Även om fördyringen för maldryckerna är mindre än för läskedryckerna är det uppenbart att belastningen i en hårdnande konkurrens kan få avgörande betydelse.

Den råvaruprisutjämning som här ifrågasättes kan genomföras utan att varken konsumenternas eller jordbrukets intressen eftersättes. Ur jord-

brukets synpunkt borde det snarast vara ett intresse att en utjämning av råvarupriserna kommer till stånd, så att möjligheterna för det svenska jordbruket till avsättning av sina produkter inom de ifrågavarande näringsgrenarna icke hämmas.

En utjämning av råvarupriserna för malt- och läskedrycker innebär icke att tillverkningen av dessa produkter favoriseras. Åtgärden kan vidare genomföras utan att statens finanser belastas. Några administrativa svårigheter behöver icke heller lägga hinder i vägen för en lösning redan till den 1 juli i år.

En underlåtenhet att skapa rättvisa konkurrensförhållanden för berörda produkter kan vara ägnad att leda till sysselsättningssvårigheter för branschen. Sådana svårigheter kan självfallet uppkomma genom EFTA-avtalets tillkomst i och för sig; de måste dock accepteras med hänsyn till de stora fördelar i andra hänseenden som överenskommelsen förväntas medföra. Här berörda sysselsättningsproblem skulle emellertid bero på underlåtenhet att i tid skapa rättvisa konkurrensvillkor.

På grund av det anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte
vid behandlingen av propositionen nr 153 förorda att åtgärder omedelbart vidtages, så att en råvaruprisutjämning för malt- och läskedrycker kan genomföras snarast möjligt och helst från och med den 1 juli 1960, samt
i skrivelse till Kungl. maj:t göra anhållan härom.

Stockholm den 10 maj 1960

Gustaf Kollberg

Nils Agerberg

Sigrid Ekendahl

Carl-Erik Johansson
i Södertälje

Henry Brandt

Ebbe Rydén

Hans Nordgren
